POTENŢIAL

— “Potential” 1953 —

de Robert Sheckley

Traducerea: Petru Iamandi

Îşi recapătă cunoştinţa încet, simţind durerile şi contuziile şi un nod chinuitor în stomac. Experimental, îşi întinse picioarele.

Nu atinseră nimic şi îşi dădu seama că trupul îi era suspendat. Era mort, gîndi el. Plutind liber prin spaţiu...

Plutind? Deschise ochii. Într-adevăr, plutea. Deasupra lui era tavanul - ori podeaua? Rezistă unei porniri năvalnice de a ţipa; clipi şi lucrurile din jur începură să capete contur.

Îşi dădu seama că se afla într-o navă spaţială. Cabina parcă fusese locul unei explozii. Cutii şi echipament de tot felul pluteau la întîmplare în jurul lui, smulse, fără îndoială, din lăcaşurle lor de o forţă neobişnuită. O sumedenie de fire arse împînzeau podeaua. Un şir de dulapuri, de-a lungul unui perete, se transformaseră în cenuşă.

Privi lung în jur dar nu recunoscu nimic. Din cîte îşi aducea aminte, vedea această privelişte pentru întîia oară. Ridică o mînă şi apăsă tavanul, pluti în jos, apăsă din nou şi reuşi să se prindă de o bară fixată în perete. Ţinîndu-se strîns, încearcă să gîndească.

— Trebuie să existe o explicaţie logică la toate astea, spuse el tare, ca să-şi audă propria voce. Tot ce-mi rămîne de făcut este să-mi amintesc.

Să-şi amintească...

Cum îl chema?

Nu ştia.

— Hei! strigă el. E cineva aici?

Cuvintele îi răsunară ca un ecou între pereţii înguşti ai navei. Nu primi nici un răspuns.

Se propulsă înainte, de-a curmezişul cabinei, ferindu-se să nu atingă cutiile plutitoare. Într-o jumătate de oră ştiu că era singura persoană la bordul navei.

Se împinse înapoi, spre partea din faţă a navei. Acolo se afla un scaun capitonat, instalat în faţa unui tablou lung de comandă. Se aşeză pe scaun, îşi fixă centurile de siguranţă şi începu să examineze tabloul de comandă.

Era alcătuit din două ecrane goale, unul cu mult mai mare decît celălalt. Sub ecranul mare se aflau două butoane pe care scria v e d e r e - f a ţ ă şi v e d e r e - s p a t e . Un cadran, mai jos de butoane, era calibrat pentru focalizare. Ecranul mic

nu avea nici un indicator.

Nedescoperind vreo altă comandă apăsă butonul v e d e r e - f a ţ ă. Ecranul se lumină, înfăţişînd spaţiul întunecat din faţa lui, străpuns de punctele strălucitoare ale stelelor. Îl privi vreme îndelungată, cu gura deschisă, apoi se întoarse.

Primul lucru ce trebuia făcut, îşi zise, era să pună la cap toate cunoştinţele pe care le deţinea şi să vadă ce putea deduce din ele.

— Eu sînt un om, spuse. Mă aflu într-o navă, în spaţiul cosmic. Ştiu ce sînt stelele şi ce sînt planetele. Să mă gîndesc...

Cunoştinţele lui de astronomie erau puţine, dar şi mai puţine erau cele de fizică şi chimie. Îşi amintea unele lucruri despre literatura engleză, deşi nu se putea gîndi la nici un scriitor în afară dc Trudzel, un romancier foarte popular. Îşi amintea autorii cîtorva cărţi de istorie, cărora însă nu le putea stabili conţinutul.

Ştia numele stării în care se găsea: amnezie.

Pe neaşteptate, simţi o mare dorinţă de a se vedea, de a-şi privi propriul chip. Sigur, recunoaşterea şi memoria aveau să revină numaidecît. Se împinse din nou de-a curmezişul încăperii şi se apucă să caute o oglindă.

De-a lungul pereţilor stăteau fixate o mulţime de dulapuri, pe care le deschise în grabă, risipindu-le conţinutul în aerul lipsit de greutate, în al treilea dulap descoperi o trusă de bărbierit şi o oglinjoară din oţel. Studie imaginea reflectată cu nerăbdare.

O faţă lungă, cu contururi neregulate, secătuită de culoare. O barbă ţepoasă, întunecată. Buze sleite de sînge.

Faţa unui străin.

Îşi înăbuşi începutul de panică şi cercetă cabina, căutînd vreun indiciu asupra identităţii lui. Scotoci rapid prin cutiile plutitoare, împingîndu-le cît colo cînd se dovedeau a conţine doar alimente sau apă. Privi înainte.

Într-un colţ al cabinei plutea o foaie de hîrtie cu marginile arse. O prinse.

„Dragă Ran,” aşa începea. „Cu cîteva clipe în urmă băieţii de la biochimie s-au adunat repejor şi-au mai testat odată medicamentul care ţi-a fost administrat. Se pare că există toate şansele ca să-ţi provoace amnezie. Este ceva în legătură cu

tăria lui, la care se adaugă experienţa aproape traumatică prin care treci acum, fie că eşti sau nu conştient de ea. Auzi, să ne spună tocmai acum! Oricum, scriu la iuţeală bileţelul ăsta cu paisprezece minute înainte de decolare aşa, ca un memento pentru tine, în caz că se dovedeşte că au dreptate.

Mai întîi, nu te uita după comenzi totul e automat, sau ar trebui să fie, dacă grămada asta de carton şi de clei va rezista îndeajuns. (Nu da vina pe tehnicieni; practic, nici n-au avut timp s-o termine şi s-o ducă la rampă în momentul străfulgerării).

Direcţia navei este fixată pe selecţia planetară automată, aşa că ţine-te bine. Nu cred că ai uitat teorema lui Marselli, dar, dacă ai uitat-o, nu-ţi face griji că ai să aterizezi în mijlocul unor centipezi inteligenţi cu vreo optsprezece capete. Vei ajunge pe o planetă cu viaţă umanoidă fiindcă t r e b u i e să aibă viaţă umanoidă.

S-ar putea să fii puţin cam boţit după decolare, dar medicamentul te va pune pe picioare. Dacă în cabină este dezordine mare, e pentru că n-am mai avut timp să verificăm toleranţa dinamometrică a fiecărui lucru în parte.

Şi acum despre misiune. Scoate imediat proiectorul Unu din Dulapul Cincisprezece. Proiectorul este fixat pe autodistrugere după o singură vizionare, aşa că ai grijă să o înţelegi bine. Misiunea este de maximă importanţă, doctore, şi fiecare bărbat, fiecare femeie de pe Pămînt este alături de tine. Nu ne înşela speranţele!”

Hîrtia fusese semnată de cineva cu numele Fred Anderson.

Ran - folosind automat numele dat în scrisoare - începu să caute Dulapul Cincisprezece. Descoperi numaidecît locul în care acesta se aflase. Dulapurile Unsprezece pînă la Douăzeci şi Cinci erau topite complet. Conţinutul lor era distrus.

Nu mai avea ce face. Doar petecul de hîrtie arsă îl mai lega acum de trecut, de prieteni, de întregul pămînt. Chiar dacă-şi pierduse memoria, era o uşurare pentru el să ştie că amnezia avea totuşi o explicaţie.

Dar ce sens aveau toate astea? De ce asamblaseră nava atît de în pripă? De ce îl aleseseră tocmai pe el - singur - pentru a-l trimite în spaţiu? Şi această misiune extrem de importantă - dacă era atît de vitală, de ce nu luaseră toate măsurile de precauţie?

În loc să clarifice lucrurile, scrisoarea mai mult le complica. Încruntîndu-se, Ran se împinse înapoi, spre tabloul de comandă. Se uită din nou pe ecran la spectacolul oferit dc stele, încercînd să-şi ordoneze gîndurile.

Poate se produsese o epidemie şi el era singura persoană necontaminată. Construiseră nava şi-l expediaseră în spaţiu. Misiunea? Să stabilească un contact cu altă planetă, să găsească un antidot şi să-l aducă înapoi...

Ridicol.

Cercetă din nou tabloul de comandă şi apăsă vedere-spate.

Şi aproape că leşină.

O lumină puternică, orbitoare umplu întregul ecran, arzîndu-i ochii. Reduse în grabă cîmpul de focalizare pînă cînd desluşi ce anume era. O novă. Şi scrisoarea menţionase momentul străfulgerării.

Ran îşi dădu seama că nova din faţa lui era Sol. Şi că Pămîntul se mistuise în flăcări.

Pe navă nu exista nici un cronometru, aşa că dr. Ran nu avea nici cea mai vagă idee de cît timp călătorea. Multă vreme nu făcu decît să plutească de colo-colo năucit, revenind iar şi iar la ecran.

Nova se micşora pe măsură ce nava îşi iuţea zborul.

Ran mîncă şi dormi. Cutreieră nava, cercetînd, căutînd. Cutiile plutitoare îi stăteau în cale, aşa că se apucă să le adune şi să le fixeze de pereţi.

Trecură poate zile, săptămîni chiar.

După o vreme, începu să ordoneze faptele pe care le ştia într-o structură coerentă. Existau o sumedenie de lacune şi întrebări, probabil că şi neadevăruri, dar era totuşi un început.

Fusese ales să zboare în nava spaţială. Nu ca pilot, din moment ce nava era automată, ci dintr-un alt motiv. Scrisoarea îi numise „doctor”. S-ar fi putut să aibe o legătură cu profesiunea lui.

Doctor de ce? Nu ştia.

Constructorii navei ştiuseră că Sol se va preface în novă. Era clar că nu puteau salva o parte prea mare din populaţia Pămîntului. Şi atunci s-au sacrificat pe ei şi pe toţi ceilalţi ca să-i asigure lui salvarea.

Dar de ce tocmai lui?

Trebuia să îndeplinească o misiune de cea mai mare importanţă. Atît de importantă încît necesitase subordonarea fiecărui om. Atît de importantă încît însăşi distrugerea Pămîntului părea să treacă pe planul doi, cîtă vreme misiunea era dusă la bun sfîrşit.

Care putea fi acea misiune?

Dr. Ran nu-şi putea imagina nimic care să fie atît de important. Dar nu avea nici o altă teorie care să corespundă cît de cît faptelor pe care le cunoştea.

Încercă să atace problema din alt punct de vedere. Ce-ar face el, se întrebă, dacă ar şti că Sol se va preface în novă nu peste mult timp şi-ar putea salva un număr limitat de oameni, cu o anumită şansă de succes?

Ar fi trimis în spaţiu cupluri, sau cel puţin un cuplu, într-o încercare de a perpetua stirpea umană.

Era evident însă că guvernatorii Pămîntului văzuseră lucrurile într-alt fel.

După o vreme, ecranul mic prinse viaţă. Pe el apărură cuvintele Planetă: Contact 100 ore.

Se aşeză în faţa tabloului de comandă şi nu-şi dezlipi ochii de pe ecran. După un timp îndelungat, cifrele se schimbară. C o n t a c t 99 ore.

Avea timp suficient. Mîncă şi se întoarse la treabă încercînd, pe cît posibil, să facă ordine pe navă.

În vreme ce îngrămădea cutiile în dulapurile rămase, descoperi un aparat împachetat şi fixat cu mare grijă. Recunoscu deîndată că era vorba de un proiector. Pe una din laturi avea gravat un „**2**” mare. Un proiector de rezervă, gîndi el, şi inima începu să-i bată cu putere. De ce nu se gîndise la asta? Privi prin vizor şi apăsă pe buton.

Filmul luă mai mult de o oră. Începea cu o descriere poetică a Pămînttului: imagini disparate ale oraşelor, cîmpurilor, pădurilor, fluviilor, oceanelor. Ale oamenilor, ale animalelor, toate în scurte viniete. Şi fără coloană sonoră.

Obiectivul se opri asupra unui observator astronomic, explicîndu-i destinaţia vizual. Arătă descoperirea instabilităţii Soarelui, chipurile astrofizicienilor care au descoperit-o.

Apoi se porni întrecerea cu timpul, şi rapida creştere a navei. Se văzu alergînd spre ea, rînjind spre obiectiv, dînd mîna

cu cineva şi dispărînd în interior. Filmul se oprea aici. Probabil că vîrîseră proiectorul în dulap, îi făcuseră injecţia şi îl expediaseră în spaţiu.

Începu o altă rolă.

„Salut, Ran” spuse o voce. Imaginea înfăţişa un bărbat solid, calm, îmbrăcat într-un costum obişnuit, care se uita direct la Ran.

„Nu am putut rezista acestei ocazii de a-ţi vorbi din nou, dr. Ellis. Eşti departe în spaţiu acum şi ai văzut, fără îndoială, nova care a mistuit Pămîntul. Cred că te simţi tare singur.

Dar încearcă să învingi acest seniment, Ran. Ca reprezentant al Pămîntenilor, mă folosesc de acest ultim prilej spre a-ţi ura mult noroc în măreaţa ta misiune. Cred că nu mai e nevoie să-ţi spun că sîntem cu toţii alături de tine. Să nu te simţi singur.

Ai văzut, desigur, filmul din Proiectorul Unu şi ai căpătat o înţelegere deplină a misiunii tale. Această porţiune din film - cu chipul şi vocea mea - va fi distrusă automat, în acelaşi mod ca şi pînă acum. Fireşte, încă nu-i putem lăsa pe extraterestri să se împărtăşească din micul nostru secret.

Dar şi aşa îl vor afla destul de curînd. Te poţi considera liber să le dai orice explicaţii în legătură cu restul acestui film. Gestul îţi va atrage, cu siguranţă, destule simpatii. Sigur, nu trebuie să faci nici o referire la marea descoperire sau la tehnicile care au rezultat din ea. Dacă vor să ştie cum am realizat o viteză mai mare decît cea a luminii, spune-le adevărul - că nu ştii cum se propagă, întrucît a fost obţinută doar cu un an şi ceva înainte ca Sol să se prefacă în novă. Spune-le că orice încercare de a examina nava va duce la dezintegrarea motoarelor.

Noroc bun, doctore. Şi călătorie plăcută!”

Chipul dispăru şi aparatul se porni să bîzîie şi mai tare, distrugînd ultima rolă.

Puse proiectorul la loc în cutie cu mare grijă, fixă cutia în dulap, şi se întoarse la tabloul de comandă.

Pe ecran stătea scris Contact 97 ore.

Se aşeză şi încercă să stabilească o legătură logică între faptele de abia aflate şi cele deja ştiute. Ca fundal, îşi aminti vag de paşnica, de marea civilizaţie a Pămîntului. Fuseseră aproape gata să pornească spre stele cînd, pe neaşteptate, se

descoperise instabilitatea Soarelui. Energia capabilă să dezvolte o viteză mai mare decît cea a luminii fusese obţinută prea tîrziu.

În aceste condiţii fusese el ales drept unic pasager al navei de salvare. Doar el, dintr-un motiv de nepătruns. Misiunea lui era considerată, evident, mai importantă decît orice încercare de supravieţuire a rasei umane.

Urma să realizeze contactul cu viaţa inteligentă şi să povestească tuturor despre Pămînt. Dar era obligat să nu pomenească nimic despre cea mai mare descoperire şi tehnicile legate de ea.

Care or fi fost acestea?

Şi apoi trebuia să-şi îndeplinească misiunea...

Simţi că îi vine să explodeze. Nu-şi putea aminti nimic. Idioţii, oare de ce nu-i gravaseră instrucţiunile în bronz?

Ce-ar fi putut fi?

Ecranul arăta acum Contact 96 ore.

Aşezat pe scaunul pilotului, dr. Ellis îşi fixă centurile de siguranţă şi începu să plîngă de zădărnicia încercărilor de a-şi aminti.

Marea navă privi, examină şi raportă. Ecranul mic se reaprinse la viaţă. Atmosferă-clor. Viaţă-inexistentă. Datele fură transmise selectorilor navei. Circuitele se închiseră, alte circuite se deschiseră. Se stabili o nouă direcţie şi nava îşi continuă zborul.

Dr. Ellis mîncă, dormi şi se gîndi.

O altă planetă fu raportată, examinată şi respinsă.

Dr. Ellis continuă să se gîndească şi făcu o descoperire lipsită de importanţă.

Avea o memorie fotografică. Descoperi aceasta ducîndu-se cu gîndul înapoi, la filmul văzut. Îşi putea aminti fiecare detaliu al acelui spectacol de o oră, fiecare chip, fiecare mişcare.

Se testă pe măsură ce nava îşi continua drumul şi descoperi că aptitudinea era o constantă. Descoperirea îl necăji o vreme, pînă cînd îşi dădu seama că reprezentase, probabil, un factor important în alegerea lui. O memorie fotografică ar fi un lucru de nepreţuit în învăţarea unei limbi noi.

Ironie crasă, gîndi el. Capacitate de reţinere perfectă - dar nici o amintire.

O a treia planetă fu respinsă şi ea.

Ellis trecu în revistă toate posibilităţile la care se putea gîndi, într-un efort de a descoperi natura misiunii lui.

Să înalţe un monument Pămîntului? Posibil. Dar atunci de unde urgenţa, importanţa de-atîtea ori subliniată?

Poate că a fost trimis în spaţiu ca propovăduitor. Ultimul gest al Pămîntului, de a instrui vreo planetă locuită în spiritul păcii şi al cooperării.

Dar de ce să trimită un medic într-o misiune ca asta? Dealtfel, era ilogic. Oamenii învaţă milenii întregi, nu în doar cîţiva ani. Şi pur şi simplu nu se potrivea cu *starea de spirit* din cele două mesaje. Atît cel din film, cît şi autorul scrisorii, păruseră a fi oameni practici. Era imposibil să te gîndeşti la vreunul din ei ca la un altruist.

O a patra planetă apăru în calea navei, fu verificată şi lăsată apoi în urmă.

Şi care, se întrebă el, era „marea descoperire”? Dacă nu energia prin care se obţinea o viteză mai mare decît cea a luminii, ce altceva putea fi? Mai mult decît probabil, o descoperire filozofică. Modul în care omul ar putea trăi în pace, sau ceva de genul ăsta.

Atunci de ce nu trebuia s-o pomenească?

Unul din ecrane se lumină, indicînd conţinutul de oxigen al celei de-a cincea planele. Ellis îl ignoră, apoi privi în sus în timp ce generatoarele din pîntecul navei se treziră la viaţă.

Pregătiţi-vă de aterizare, îl anunţă ecranul.

Inima îi sări mai-mai să-i spargă pieptul şi, cîteva clipe, Ellis nu mai găsi putere să respire.

Asta era. Simţi cum îl cuprinde groaza în timp ce gravitaţia trăgea de toate încheieturile navei. Încercă să o înăbuşe dar groaza îi spori. Ţipă şi încercă să-şi rupă centurile de siguranţă în clipa în care simţi că nava începe să *coboare*.

Pe ecranul mare apăruseră albastrul şi verdele unei planete cu oxigen.

Apoi Ellis îşi aminti ceva. „Intrarea, din spaţiul necuprins, într-un sistem planetar este analogă traumei cauzate de naştere”. O reacţie obişnuită, îşi spuse el, dar uşor controlabilă pentru un psihiatru...

Un psihiatru!

Dr. Randolph Ellis, psihiatru. Ştia ce fel de doctor era. Îşi

cercetă memoria pentru a găsi alte informaţii, fără folos însă. Amintirea lui se limita numai la atît.

De ce trimisese Pămîntul un psihiatru în spaţiul cosmic?

Îşi pierdu cunoştinţa în momentul în care nava pătrunse scrîşnind în atmosferă.

Ellis îşi reveni aproape de îndată ce nava ateriză. Scoţîndu-şi centurile de siguranţă, deschise hublourile. De navă se apropiau vehicule pline de oameni.

Oameni asemănători celor pe care îi lăsase în urmă.

Trebuia să ia o hotărîre acum, o hotărîre ce avea să-i afecteze tot restul timpului petrecut pe această planetă. Ce avea de făcut? În ce direcţie trebuia să acţioneze?

Ellis se gîndi o clipă, apoi hotărî să se conducă după instinct. Va improviza. Nici o comunicare nu va fi posibilă pînă cînd nu va învăţa limba. După aceea va spune că a fost trimis de pe Pămînt pentru a... pentru a...

Pentru ce?

Va hotărî cînd va sosi momentul. Privind spre ecrane, văzu că atmosfera era respirabilă.

Peretele lateral al navei zvîcni în lături şi Ellis păşi afară.

Aterizase pe un subcontinent numit Kreld, unde locuitorii erau Kreldani. Din punct de vedere politic, planeta ajunsese în stadiul guvernării mondiale, dar aceasta se întîmplase atît de recent încît locuitorii încă mai erau identificaţi cu vechile diviziuni politice.

Cu memoria lui fotografică Ellis nu avu nici o dificultate în învăţarea limbii Kreldane, imediat după stabilirea unei baze comune pentru cuvintele cheie. Populaţia, avîndu-şi sorgintea în Omul Primordial, nu părea mai străină decît unii din membrii propriei lui rase.

Ellis ştia că această eventualitate fusese prevăzută. Nava ar fi respins pe oricare alta. Cu cît se gîndea mai mult la ca, cu atît devenea mai sigur că misiunea lui depindea de această similitudine.

Ellis învăţa, observa şi se gîndea. Trebuia, de îndată ce stăpînea limba în mod satisfăcător, să întîlnească, într-un cadru solemn, consiliul de conducere. Era o întîlnire de care se temea peste măsură şi o amîna pe cît îi stătea în putinţă.

Cu toate acestea, sosi şi clipa atît de temută.

Fu condus pe coridoarele Clădirii Consiliului, pînă la uşa Camerei Consiliului Principal. Păşi înăuntru, cu proiectorul sub braţ.

— Sînteţi extrem de binevenit, domnule, spuse conducătorul consiliului.

Ellis îi întoarse salutul şi îşi prezentă filmele. Nu discutară nimic pînă cînd nu văzură toate rolele.

— Aşadar, sînteţi ultimul reprezentant al rasei dvs.? întrebă conducătorul consiliului.

Ellis încuviinţă din cap, cercetîndu-i chipul binevoitor, îmbătrînit, brăzdat de cute adînci.

— De ce v-au trimis numai pe dvs.? întrebă un alt membru al consiliului. De ce nu au fost trimişi un bărbat şi o femeie?

Aceeaşi întrebare, gîndi Ellis, pe care mi-am pus-o de atîtea ori şi eu.

— Mi-ar fi imposibil, le spuse el, să explic psihologia rasei mele în doar cîteva cuvinte. Hotărîrea noastră a fost cuprinsă în însuşi sensul nostru de a fi.

O minciună lipsită de orice noimă, gîndi el în sinea lui. Dar ce altceva putea spune?

— O dată şi-o dată va trebui să explicaţi psihologia rasei dvs., zise conducătorul.

Ellis dădu din cap aprobator, plimbîndu-şi privirea peste chipurile membrilor consiliului. Putea estima efectul pe care îl avusese asupra lor filmul atît de bine făcut; aveau să se poarte frumos cu acest ultim reprezentant al unei mari rase.

— Sîntem foarte interesaţi de energia prin care aţi obţinut o viteză mai mare decît cea a luminii, spuse un alt membru al consiliului. Ne-aţi putea ajuta să o producem şi noi?

— Mă tem că nu, răspunse Ellis.

Din cîte aflase pînă atunci, ştia că tehnologia lor era preatomică, cu cîteva secole în urma celei pămînteşti.

— Eu nu sînt om de ştiinţă. Nu am nici o cunoştinţă în privinţa acestei energii. A fost o realizare de ultim moment.

— Am putea-o examina noi înşine, spuse un membru al consiliului.

— Nu cred că ar fi înţelept, îi replică Ellis. Poporul meu consideră ca nerecomandabilă familiarizarea unei planete cu produse tehnologice ce depăşesc nivelul ei actual de dezvoltare.

Şi cu asta am termina cu teoria, gîndi el.

— În caz că veţi umbla la motoare, acestea se vor supraîncărca.

— Spuneţi că nu sînteţi om de ştiinţă, zise bătrînul conducător, pe un ton plăcut, schimbînd subiectul. Dacă îmi permiteţi întrebarea, ce sînteţi dvs.?

— Psihiatru, răspunse Ellis.

Vorbiră ore întregi. Ellis se eschivă, se prefăcu şi inventă, încercînd să umple lacunele din cunoştinţele lui. Consiliul vroia să ştie despre toate fazele vieţii pe Pămînt, toate detaliile legate de progresul social şi tehnologic. Se arătară surprinşi dc metoda detecţiei prenovelor. Şi de ce se hotărtse el să vină aici? Şi, în sfîrşit, avînd în vedere că venise singur, rasa lui era înclinată spre sinucidere?

— Dorinţa noastră este să vă punem mai multe întrebări în viitor, zise bătrînul conducător al consiliului, punînd capăt întrevederii.

— Voi fi fericit să vă răspund la tot ce-mi stă în putere, răspunse Ellis.

— Ceea ce nu pare a fi prea mult, remarcă unul dintre membri.

— Ei şi tu, Elgg - nu uita de şocul prin care a trecut omul acesta, interveni conducătorul consiliului. Întreaga lui rasă a fost distrusă. Nu cred că sîntem prea ospitalieri cu el.

Se întoarce spre Ellis.

— Domnule, şi aşa ne-aţi fost de un extraordinar ajutor. De pildă, acum că am aflat de posibilitatea energiei atomice controlate, ne putem îndrepta cercetarea în direcţia obţinerii ei. Desigur, statul nostru vă va răsplăti din plin. Ce aţi dori să faceţi?

Ellis şovăi, întrebîndu-se ce să spună.

— V-ar surîde să conduceţi proiectul construirii unui muzeu al Pămîntului? Al unui monument închinat marelui dvs. popor?

Oare aceasta era misiunea lui? se întrebă Ellis. Scutură din cap.

— Eu sînt medic, domnule. Psihiatru. Poate că în această calitate v-aş putea ajuta mai bine.

— Dar nu ne cunoaşteţi oamenii, zise bătrînul conducător, preocupat. V-ar trebui o viaţă întreagă ca să cunoaşteţi natura

problemelor şi tensiunilor noastre. Ca să pătrundă îndeajuns în intimitatea lor pentru ca, ulterior, să puteţi profesa.

— E adevărat, spuse Ellis. Dar rasele noastre sînt asemănătoare. Civilizaţiile noastre au evoluat pe coordonate apropiate. Din moment ce eu reprezint o tradiţie psihologică mai avansată, metodele mele ar putea fi de ajutor medicilor dvs.

— Desigur, dr. Ellis. Nu trebuie să cad în greşeala de a subestima o specie care a traversat Universul. Bătrînul conducător surîse mîhnit. Eu însumi vă voi face cunoştinţă cu directorul unuia din spitalele noastre. Conducătorul se ridică în picioare. Sînteţi amabil să mă însoţiţi?

Ellis îl urmă, cu inima îndoită de grijă. Misiunea lui trebuie să aibă o legătură cu psihiatria. Altfel de ce să fi trimis un psihiatru?

Dar încă nu ştia ce trebuie să facă.

Şi, pentru ca lucrurile să stea şi mai prost, nu-şi putea aminti practic nimic din pregătirea lui de psihiatru.

— Cred că asta e cam tot ce avem noi în materie de aparatură de testare, spuse medicul, uitîndu-se la Ellis din dosul ochelarilor cu ramă de oţel.

Era tînăr, cu faţa rotundă ca o lună, şi nerăbdător să înveţe cît mai mult de la mai vechea civilizaţie a Pămîntului.

— Puteţi sugera vreo îmbunătăţire? întrebă el.

— Va trebui să cercetez instalaţia mai îndeaproape, zise Ellis, urmîndu-l pe doctor de-a lungul unui coridor lung, vopsit într-un albastru sters. Aparatura de testare nu găsise nici un ecou în memoria lui.

— Cred că nu mai e nevoie să vă spun cu cîtă nerăbdare am aşteptat această întrevedere, spuse medicul. Nu am nici o îndoială că dvs., Terranii, aţi descoperit multe din secretele minţii omeneşti.

— Oh, da, făcu Ellis.

— Pe partea aceasta sînt saloanele, spuse medicul. Doriţi să le vedeţi?

— Bineînţeles. Ellis îl urmă pe doctor, muşcîndu-şi buzele furios. Memoria nu-i spunea încă nimic. Nu avea mai multe cunoştinţe de psihiatrie decît un profan cu o brumă de informaţii culese la întîmplare. Dacă nu se întîmpla ceva cît de curînd, era nevoit să-şi recunoască amnezia.

— În salonul acesta, zise medicul, avem cîteva cazuri

atone.

Ellis intră după doctor şi privi chipurile lipsite de viaţă, indiferente, ale celor trei pacienţi.

— Catatonic, spuse medicul, arătînd spre primul. Presupun că pentru aceasta nu aveţi nici un remediu... sau mă înşel? zîmbi înţelegător.

Ellis nu răspunse. O altă amintire îi reveni brusc în minte. Erau doar cîteva replici dintr-o conversaţie.

„Dar este etic?” întrebase el. Într-un salon ca acesta, pe Pămînt.

„Bineînţeles”, îi răspunsese cineva. „Doar nu ne atingem de cei normali. În privinţa debililor mintali însă, a alienaţilor mintali cu porniri criminale - a psihoticilor care oricum nu şi-ar putea folosi mintea niciodată - nici nu se pune problema de a-i priva de ceva. Dimpotrivă, e un act de caritate...”

Şi cam atît. Nu ştia cui i se adresase. Unui alt medic, probabil. Discutaseră vreo metodă nouă de tratare a anormalilor. Un nou remediu? Părea posibil. Şi încă unul foarte riscant, după toate aparenţele.

— Aţi descoperit vreun remediu pentru aceasta? întrebă din nou medicul cu faţa rotundă ca o lună.

— Da. Da, am descoperit, zise Ellis, luîndu-şi inima în dinţi. Medicul făcu un pas înapoi şi îl privi lung.

— Dar e imposibil! Creierul nu poate fi vindecat în cazul unei vătămări organice - a unei deteriorări, a unei subdezvoltări. Se opri brusc. Bine, atunci să facem o încercare. Poftiţi, d-le doctor.

Ellis se uită la pacientul din primul pat.

— Aduceţi-mi cîţiva asistenţi, d-le doctor.

Medicul şovăi, apoi ieşi grăbit din salon.

Ellis se aplecă deasupra catatonicului şi îl privi în faţă. Nu era sigur de ceea ce făcea, dar întinse mîna şi atinse fruntea omului cu un deget.

Ceva se declanşa în mintea lui Ellis.

Catatonicul îşi pierdu cunoştinţa.

Ellis aşteptă dar nu părea să se întîmple nimic. Se apropie de al doilea pacient şi repetă gestul.

Şi acesta îşi pierdu cunoştinţa; cel de-al treilea făcu la fel.

Medicul se întoarse, însoţit de două ajutoare cu ochii holbaţi de mirare.

— Ce se întîmplă aici? întrebă el. Ce aţi făcut?

— Nu ştiu dacă metodele noastre vor avea vreo eficienţă asupra oamenilor dvs., minţi Ellis. Lăsaţi-mă, vă rog, singur, absolut singur doar cîteva minute. Concentrarea necesară. Se întoarse spre pacienţi.

Medicul dădu să spună ceva, se răzgîndi şi ieşi repede, luîndu-şi şi asistenţii cu el.

Transpirînd, Ellis examină pulsul primului pacient. Încă mai bătea. Se îndreptă din spate şi începu să străbată cu paşi mari încăperea.

Deţinea o putere de un anume fel. Putea lăsa în nesimţire pe orice psihotic, fără nici cel mai mic efort. Asta era bine. Nervi - conexiuni. Ar fi vrut să-şi amintească exact numărul conexiunilor nervoase din creierul uman. Un număr fantastic, probabil: 10 la puterea 250? Nu, părea prea mult. Dar era un număr fantastic.

Conta oare acest număr? Conta, era sigur de asta.

Primul pacient gemu şi se ridică în capul oaselor. Ellis se apropie de el. Omul îşi pipăi capul şi gemu din nou.

Propria lui terapie de şoc, gîndi Ellis. Poate că Pămîntul descoperise leacul împotriva nebuniei. Ca un ultim dar făcut universului, îl trimiseseră în spaţiul cosmic, pentru a tămădui.

— Cum te simţi? îl întrebă el pe pacient.

— Nu prea rău, răspunse omul - în limba engleză!

— Ce-ai spus? îngăimă Ellis, cu respiraţia întretăiată. Se întrebă dacă nu cumva avusese loc un transfer de gîndire. Îi transmisese el omului propria lui cunoaştere a limbii engleze? Să vedem, dacă solicitarea este dirijată de la nervii vătămaţi spre cei nefolosiţi.

— Mă simt minunat, doctore. Ai făcut treabă bună. Nu eram siguri dacă nava aia numai din sîrme şi carton va rezista pînă la capăt dar, după cum ţi-am spus, a fost cel mai bun lucru pe care îl puteam face în condiţiile...

— *Cine eşti dumneata*?

Omul se dădu jos din pat şi privi înjur.

— Mai e vreun băştinaş pe aici?

— Nu.

— Sînt Haines, Reprezentant al Pămîntului. Ce-i cu tine, Ellis?

Ceilalţi îşi reveneau în simţiri şi ei.
— Dar ei...?
— Dr. Clitell.
— Fred Anderson.
Cel care se prezentase drept Haines îşi cercetă trupul cu multă atenţie.
— Mi-ai fi putut găsi o gazdă mai bună, Ellis. De dragul amintirilor noastre comune. Dar acum nu mai contează. Ce ţi s-a întîmplat, omule?
Ellis le dădu explicaţii despre amnezia lui.
— N-ai citit scrisoarea?
Ellis le povesti totul.
— Te facem noi să-ţi recapeţi memoria, de asta să n-ai nici o grijă, îl asigură Haines. E o senzaţie plăcută să ai un corp nou. Atenţiune!
Uşa se deschise şi în prag apăru doctorul cei tînăr. Văzu pacienţii şi scoase un strigăt:
— Aţi reuşit! Aţi reuşit să...
— Vă rog, d-le doctor, îl întrerupse Ellis. Fără zgomote bruşte. Sînt nevoit să apelez la bunăvoinţa dvs. spre a nu fi deranjat pentru cel puţin încă o oră.
— Desigur, zise medicul, respectuos, retrăgîndu-se şi închizînd uşa la loc.
— Cum de-a fost posibil? întrebă Ellis, privindu-i pe cei trei din faţa lui. Nu înţeleg...
— Marea descoperire, zise Haines. Trebuie să-ţi aminteşti. Doar ai lucrat la ea. Nu? Explică-i, Anderson.
Al treilea om se apropie încet. Ellis observă că feţele inexpresive începeau deja să capete viaţă, sub influenţa minţilor din spatele lor.
— Nu-ţi aminteşti, Ellis, de cercetarea asupra factorilor personalităţii?
Ellis scutură din cap.
— Căutai cel mai scăzut numitor comun al vieţii umane şi al personalităţii. Sursa, dacă vrei. Cercetarea a început de fapt cu aproape o sută de ani în urmă, după ce Orgell a descoperit că personalitatea este independentă de corp, deşi influenţată şi modificată de el. Îţi aminteşti acum?
— Nu. Continuă.
— În termeni simpli, tu - şi încă alţi treizeci - aţi

descoperit că unitatea indivizibilă cea mai mică a personalităţii este o substanţă imaterială independentă. Tu ai numit-o molecula M. Este o structură mentală complexă.

— Mentală?

— Imaterială, atunci, zise Anderson. Poate fi transferată de la gazdă la gazdă.

— Sună a posedare, remarcă Ellis.

Anderson, zărind o oglindă într-un colţ al salonului, se apropie de ea ca să-şi examineze noul chip. Se cutremură cînd îl văzu şi îşi şterse saliva de pe buze.

— Vechile mituri de posedare a spiritului nu sînt chiar atît de îndepărtate, spuse dr. Clitell. Era singurul care îşi purta corpul cu oarecare dezinvoltură. Unii oameni au fost întotdeauna capabili să-şi detaşeze spiritul de trup. Proiecţia astrală şi toate lucrurile de genul ăsta. Personalitaea a fost de abia recent localizată, faptul ducînd la adoptarea unei proceduri invariante de resinteză-separare.

— Asta înseamnă că eşti nemuritor? întrebă Ellis.

— A, nu! exclamă Anderson, apropiindu-se. Făcu o grimasă, încercînd să oprească salivarea inconştientă a gazdei lui. Personalitatea are o durată de viaţă bine definită. Este, într-un fel, mai lungă decît cea a corpului, desigur, dar se încadrează precis între anumite limite. Reuşi să întrerupă curgerea salivei. Poate fi stocată, totuşi, în stare latentă, pe o perioadă aproape nelimitată.

— Şi ce alt loc mai bun, interveni Haines, pentru stocarea unei molecule imateriale decît propria ta minte? Conexiunile tale nervoase ne-au adăpostit tot timpul acesta, Ellis. E loc berechet acolo. Numărul conexiunilor dintr-un creier uman a fost calculat la zece.

— Partea asta mi-o amintesc, zise Ellis. Încep să înţeleg.

Ştia acum de ce fusese ales. Numai un psihiatru putea îndeplini această misiune, numai el putea fi admis în intimitatea gazdelor. Fusese antrenat special pentru aceasta. Sigur, Kreldanilor nu li se putea spune încă despre misiunea lui sau despre molecula M. N-ar fi privit cu ochi buni ca oamenii lor - chiar şi anormalii - să fie posedaţi de Pămînteni.

— Ia uitaţi-vă aici, spuse Haines. Fascinat, îşi dădea degetele peste cap. Descoperise că gazda lui avea articulaţiile neobişnuit de flexibile.

Ceilalţi doi îşi probau trupurile aşa cum oamenii îşi pun la probă caii. Îşi flexau braţele, îşi încordau muşchii, exersau mersul.

— Dar, întrebă Ellis, rasa cum va... vreu să spun, cum rămîne cu femeile?

— Fă rost de cît mai multe gazde, îi zise Haines, probîndu-şi în continuare degetele. Bărbaţi şi femei. Vei ajunge cel mai mare medic de pe această planetă. Fiecare om anormal va fi adus la tine pentru a-l vindeca. Bineînţeles, cu toţii vom păstra cel mai strict secret. Nimeni nu-l va divulga înainte de momentul potrivit. Făcu o pauză şi rînji. Ellis - realizezi ce înseamnă asta? Pămîntul nu este mort! Pămîntul va trăi din nou!

Ellis încuviinţă din cap. Îi venea greu să-l identifice pe masivul şi afabilul Haines din film cu sperietoarea cu voce stridentă din faţa lui. Identificarea, ca şi adaptarea, avea să le ia mult timp la toţi, de asta era deplin conştient.

— Mai bine am trece la treabă, spuse Anderson. După ce îi vindeci pe toţi anormalii de pe planeta asta, îţi realimentăm nava şi te trimitem mai departe.

— Unde? întrebă Ellis. Spre o altă planetă?

— Desigur. Pe asta există probabil doar cîteva milioane de gazde, fiindcă de cei normali nu ne atingem.

— Doar cîteva milioane! Dar cîţi oameni am stocat eu?

Se auziră glasuri pe coridor.

— Dar chiar că eşti un caz, zise Haines, amuzat. Înapoi în pat, băieţi, cred că-l aud pe docorul ăla. Cîţi oameni? Populaţia Pămîntului era de vreo patru miliarde. Iar tu le ai în minte pe toate.

[*Originally published in „Shards of Space”, 1953*]